

Zastavica v podobah.

Priobčil Fr. Rojec.

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Prirodoslovna zabava ob zimskih večerih.

Mladina se je učila v šoli o mrzlosti in toploti. Učiteljstvo ji je v šoli pokazalo razne prirodoslovne poizkuse. To mladina lahko doma v topli sobi ali kuhinji — ob zimskih večerih nazorno ponavlja in eksperimentira.

Kaj lepo se da napraviti — led nad ognjem. — In sicer tako-le: Vzemi trinožec, kakor ga rabijo, da v naglici skuhamo čaj. Na trinožec položi krožnik s snegom, ledom in kuhinjsko soljo. Na ta krožnik postavi drugega z vodo. Pod trinožec pa postavi posodico z žarečim ogljem. Žarina bo začela tajati mešanico v prvem krožniku, tajanje pa bo povzročilo takšen

mraz, da bo voda v drugem krožniku zamrznila. — Lahko tudi pokažete, kako v topli sobi žlica primrzne na mizo. — Vzemi žlico, zmešaj v njej soli in snega, na mizo kani nekaj kapljic vode in postavi vanjo žlico z mešanico. Sneg se bo tajal in bo v zvezi s soljo povzročil toliko mraza, da bo žlica primrznila. — Letos je mnogo jabolk. Jabolko tudi lahko porabiš za eksperiment. — In sicer: Izvrtaj v jabolko luknjo in daj vanjo nekoliko živega srebra. Luknjo zopet zamaši in položi jabolko na srednje toplo peč. Kmalu bo jabolko začelo — skakati.

Pozimi ne vidimo cvetja. In vendar lahko pokažemo cvetočo vejo pozimi. — To se pa tako izvrši: Odreži pozimi — najbo-

lje decembra ali januarja meseca — dolgo in debelo vejo, in sicer opoldne takega dne, ki je hladan in sije solnce. Vejo namoči za dve uri v tekočo vodo, da ta izvleče zmrzlino iz skorje in se lupine popkov omehčajo. Vejo nesi nato v toplo sobo in jo vtakni v posodo, v kateri je voda in nekoliko živega apna, in pusti jo stati v tej vodi dve uri. Potem vzemi vejo ven in v posodo vlij sveže vode, da listje ne postane preveč krepko. Da se voda ne usmraadi, prideni nekoliko zelenega vitrijola. — Najbolj čudno je, da se cvetje prikaže prej nego listje. Ako opustiš apno, se prikaže listje pred cvetjem. Ta poizkus lahko izvršiš z vejami breskev, črešenj in hrušk.

Navadno pijemo vino zase in vodo zase. Večkrat pa, ako je vino premočno, ga pomešamo v kozarcu z vodo. Tako postane vino, pomešano z vodo, nekaj čistejše ali bledejšje. — Lahko pa ukrenemo, da vodo, pomešano z vinom, zopet ločimo ali narobe, kar je vse eno. To pa izvršimo tako-le: Pomešaj vino in vodo v kozarcu in ga postavi na mizo. Na stol poleg mize pa postavi prazen kozarec. Nato vzemi volnen trak, ga pomoči v vodo in ga napelji z enim koncem v gornji, z drugim koncem pa v spodnji kozarec. Voda steče po traku v spodnji kozarec, vino pa ostane v prvem kozarcu.

Ravno tako pokažeš, da tri tekočine v enem kozarcu lahko ločiš. — To pa napravi tako-le: V visoko kupico nalij vode, na vodo solatnega olja, a prav previdno ob strani kozarca prav močno žganega žganja. Ker je zadnje lažje od olja, plava zgoraj, olje v sredini in voda na dnu. — Najboljši je namesto žganja vinski cvet.

Taki in enaki eksperimenti naj služijo mladini ob dolgih zimskih večerih v zakurjeni sobi v razvedrilo in zabavo. Ako bodo omenjeni poizkusi mladini ugajali, bom navedel še druge. *Anton Leban.*

Nove knjige.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani je izdala nekaj novih knjig, ki jih prav toplo priporočamo. Te knjige so:

1. Češke pravljice. Poslovenil Ivan Lah, ilustriral Rajko Šubic. Str. 68, cena vezani knjigi Din 12. — Božena Nemcova je eno izmed prvih imen češke književnosti sploh, zlasti pa še češke mladinske. Slovenska mladina pozna njeno prekrasno »Babico« in pa dva zvezka pravljic v prevodu L. Pivka, ki tvorijo gotovo najbolj priljubljeno čtivo naše mladine. — Podjetna Učiteljska tiskarna je gotovo ustregla mladini, da je sedaj izdala še en zvezek v prevodu I. Laha. Zbirka obsega 9 pravljic B. Nemcove ter po eno K. J. Erbena in dr. Tilleja. Vse so pravi biser otroške poezije in jih bo mladina gotovo pozdravila z iskrenim veseljem. Zbirko je bogato okrasil naš mladi slikar R. Šubic. Tudi zunanja oprema je prav okusna.

2. K. Ewald: Mati narava pri- poveduje. Slovenski mladini povedal P. H. Str. 216, cena Din 24. — K. Ewald je eno izmed najbolj znanih imen novejšje nemške književnosti, zato je bila gotovo srečna misel Učiteljske tiskarne, da je poklonila naši mladini eno najlepših njegovih knjig v slovenskem jeziku. Zbirka vsebuje 14 prekrasnih pravljic in bajk iz življenja večno lepe prirode. Prepričani smo, da po knjigi ne bo povpraševala samo naša mladina, temveč tudi odraslo občinstvo bo rado seglo po njej, ki ima okusno zunanjo opremo.

3. Zbašnik Fr.: Drobne pesmi. Z risbami okrasil Rajko Šubic. Strani 39, cena vezani knjigi 7 Din. — Poleti l. 1918. je padel na italijanski fronti dijak France Zbašnik. Šele sedaj čutimo in vemo, kaj smo izgubili z njim. Z Zbašnikom je legel v prezgodnji grob eden najbolj nadarjenih in najglobljih pesnikov naše komaj doraščajoče generacije. Zvežič »Drobnih pesmi« obsega 15 drobnih pesemc, ki vse zaslužijo, da pridejo čimprej v roke naši mladini. Prelepo zbirko uvaja pesnikov življenjepis (s sliko), ki ga je napisal njegov stric dr. Zbašnik, krasi jo pa deset prav posrečenih Šubičevih risb. Tudi zunanja oprema drobne knjižice je jako pri- kupna.

